



Procedure plaatsing spiraal

Behorend bij de NHG-Standaard Anticonceptie (2020)

(Bijlage bij de standaard)

De spiraal kan op ieder willekeurig moment van de cyclus worden geplaatst. Plaatsing binnen 7 dagen na de 1e dag van de menstruatie is het ideaalst, omdat zwangerschap dan uitgesloten is en de spiraal dan dus direct bescherming biedt tegen zwangerschap. Bij plaatsing op een ander tijdstip moet de huisarts zeker zijn dat de vrouw niet zwanger is.

Benodigdheden voor de plaatsing:

- spiraal (koper- of levonorgestrelhoudend)
- een fixeerbaar vaginaal speculum
- een klem of tampontang
- een aanhaak- of kogeltang
- een uterussonde
- een lange gebogen schaar
- handschoenen
- steriele gaasjes
- eventueel jodium of alcohol/chloorhexidine
- maandverband

NB De instrumenten dienen lege artis gesteriliseerd te zijn. Het dragen van steriele handschoenen is niet nodig, mits de spiraal steriel blijft.

Tijdens de plaatsing van de spiraal legt de huisarts steeds uit welke handeling hij gaat verrichten en of deze pijnlijk kan zijn.

- Start met een vaginaal onderzoek ter bepaling van de ligging en de grootte van de uterus en ter uitsluiting van ontstekingsverschijnselen in het kleine bekken.
- Breng een speculum in, stel de portio in, en reinig desgewenst de portio. Desinfectie met jodium of alcohol/chloorhexidine is niet strikt noodzakelijk.
- Haak de portio aan met een kogeltang: bij ligging van de uterus in anteroflexie de voorlip, en bij ligging in retroflexie de achterlip. Plaats de kogeltang niet in het ostium.
- Sondeer vervolgens tot de fundus uteri (normaliter 6,5-7 cm). Als het sonderen niet lukt of de lengte van de uterus korter is dan verwacht: verwijst voor plaatsing naar de gynaecoloog.
- Breng het spiraaltje tot aan de fundus uteri in. Hierbij is enige tractie aan de baarmoeder nodig. Het kan voorkomen dat het moeilijk is om het spiraaltje het ostium internum te laten passeren. Men mag geen overdreven druk uitoefenen om passage te forceren, omdat dit tot een perforatie van de uterus kan leiden.
- De exacte handelingen die worden verricht tijdens insertie hangen af van het soort spiraaltje. Raadpleeg hiervoor de bijsluiter.
- Haak na de insertie de kogeltang af en stelp een eventuele bloeding met een gaasje. Knip de draadjes op een lengte van 3 cm buiten de portio af.
- Verwijder het speculum en geef de vrouw een maandverband.
- Ter voorkoming van een vasovagale collaps: laat de vrouw nog enkele minuten liggen en houd de vrouw in de gaten.